

**Instrukcja oceny jakości kształcenia na kierunku historia
AJD**

/ koncepcja wyjściowa/

Opracował zespół w składzie:

dr Maciej Janik

dr Marek Nita

dr Karolina Studnicka

I. Formy zajęć

1. Zajęcia dydaktyczne mogą mieć formę:

1.1. Wykładów:

- 1.1.1. kursowych (wynikających z realizacji minimum programowego a obejmujących systematyczny kurs jakiegoś przedmiotu związanego z kierunkiem studiów);
- 1.1.2. monograficznych (poświęconych gruntownemu przedstawieniu wybranego tematu, problematyki badawczej lub wąskiej dziedziny wiedzy z uwypukleniem spraw metodologiczno-warsztatowych).

1.2. Ćwiczeń:

- 1.2.1. kursowych (wynikających z realizacji minimum programowego);
- 1.2.2. autorskich (poświęconych wybranemu tematowi lub wąskiej dziedzinie wiedzy);
- 1.2.3. laboratoryjnych (informatyka, środki multimedialne);
- 1.2.4. terenowych (objazdy naukowe, wycieczki);
- 1.2.5. audytoryjnych, w tym proseminariów, seminariów dyplomowych i lektoratów języków obcych);

1.3. Praktyk programowych;

1.4. Konsultacji, w tym konsultacji dyplomowych;

1.5. Zajęć kół naukowych.

2. Cele wymienionych form zajęć są następujące:

2.1. Wykłady w ich różnych formach ogólnych (kursowe i monograficzne) oraz formach szczegółowych (organizacyjne – na początku roku akademickiego, informacyjne, problemowe, konwersatoryjne) mają na celu przekazanie studentowi za pośrednictwem metody słowno-podającej uporządkowanego zasobu informacji w przyjętym zakresie przedmiotowym.

2.2. Zasadniczym celem ćwiczeń jest wsparcie studenta w osiągnięciu efektów kształcenia związanych z umiejętnościami pozwalającymi na samodzielne i świadome korzystanie z wiedzy naukowej w inspirowanych programem studiów zakresach pracy badawczej, różnych operacjach intelektualnych oraz praktycznych. W szczególności do istotnych zadań ćwiczeń należy:

- rozszerzanie, pogłębianie i utrwalanie wiedzy pozyskiwanej przez studentów w trakcie wykładów i w drodze samodzielnego przeglądu związanych ze studiami źródeł informacji;
- rozwijanie zdolności i zainteresowań poznawczych studentów przy systematycznym mobilizowaniu ich kreatywności na polu twórczego, samodzielnego rozwiązywania problemów;
- kształtowanie umiejętności posługiwania się właściwymi dla historii metodami naukowymi;
- kontrola i samokontrola wynikających z programu studiów historycznych efektów kształcenia

2.3. Celem seminarium dyplomowego jako formy zajęć dydaktycznych jest kształtowanie wśród studentów na fundamencie wybranych przez nich prac dyplomowych (licencjackie, magisterskie, doktorskie) umiejętności:

- samodzielnego korzystania ze źródeł historycznych i literatury towarzyszącej przedmiotowi pracy;
- adekwatnego do tematu pracy doboru faktografii, aparatu – terminologicznego i zasobu metod;
- właściwego dokumentowania realizowanej narracji historycznej;
- budowania opisu o wysokich walorach językowych podporządkowanych normom związanym z tekstami naukowymi;
- poprawnego komponowania pracy dyplomowej;
- samodzielnego konstruowania tez, wniosków i ocen;
- przestrzegania rygorów postępowania właściwych dla ochrony własności intelektualnej.

2.4. Celem proseminarium jest merytoryczne i metodologiczne przygotowanie studentów do seminarium dyplomowego poprzez:

- przyswojenie im umiejętności analizy określonego problemu badawczego w drodze dyskusji a także pogłębianie wiedzy z danej dziedziny;
- przybliżenie studentów do metod, technik i procedur działalności badawczej;
- wdrożenie studentów do podstawowych technik pracy naukowej (analiza literatury przedmiotu, określanie stanu badań) gromadzenie i opracowywanie źródeł, przygotowywanie bibliografii.

- 2.5. Praktyki programowe mają na celu pozyskanie przez studentów wstępnych doświadczeń pozwalających na konfrontację zdobytej wiedzy z praktyką zawodową realizowaną w obrębie wybranej specjalności (nauczyciel historii, archiwista) oraz zastosowanie zdobytych umiejętności i kompetencji.
- 2.6. Konsultacje należy podporządkować idei indywidualizacji kontaktu prowadzącego zajęcia (wykład, ćwiczenia) ze studentem przy uznaniu prymatu dobrowolności udziału w nich studenta. Uczestnictwo w nich jest dla niego szansą na wyartykułowanie własnej dojrzałości edukacyjnej i aktywności w samodzielnym projektowaniu rozwoju własnego w kontekście wymogów programowych studiów.
- 2.7. Zajęcia kół naukowych powinny umożliwić studentom aktywność w samodzielnym podejmowaniu działań poszerzających ich wiedzę oraz intensyfikujących dyspozycje badawcze związane ze studiowaniem historii. Ich istotnym celem jest także uzyskanie przez studentów umiejętności efektywnej pracy w grupie koleżeńskiej.

II. Weryfikacja indywidualnych efektów kształcenia

3. Weryfikacja indywidualnych efektów kształcenia w obrębie studiów historycznych realizowanych w AJD odbywa się za pośrednictwem :
 - 3.1. Przyznawania ocen z:
 - 3.1.1. Egzaminu;
 - 3.1.2. Zaliczenia wykładów;
 - 3.1.3. Zaliczenia ćwiczeń, w tym seminariów dyplomowych;
 - 3.1.4. Zaliczenia ćwiczeń laboratoryjnych;
 - 3.1.5. Zaliczenia praktyk programowych.
 - 3.1.6. Określenia jakości pracy dyplomowej. Realia tej czynności precyzuje *Regulamin studiów w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*, § 29, 30.

Uwaga! Dopuszcza się możliwość włączenia do planu i programu studiów innych przedmiotów, podlegających zaliczeniu bez określenia oceny.

- 3.2. Ustala się następujące oceny oraz ich liczbowe odpowiedniki i oceny w systemie ECTS:

3.2.1. Oceny pozytywne:

3.2.1.1.	Bardzo dobry	(5,0),	- A
3.2.1.2.	Dobry plus	(4,5),	- B
3.2.1.3.	Dobry	(4,0),	- C
3.2.1.4.	Dostateczny plus	(3,5),	- D
3.2.1.5.	Dostateczny	(3,0).	- E

3.2.2. Ocena negatywna – niedostateczny (2,0) – Fx, F

3.2.3. Wymieniona w punkcie 3.2.1. skala ocen odpowiada następującemu stopniowi opanowania wiedzy:

Bardzo dobry	91% - 100%
Dobry plus	81% - 90%
Dobry	71% - 80%
Dostateczny plus	61% - 70%
Dostateczny	51% - 60%

3.3. Zajęcia wymienione w punktach 1.4, 1.5 nie podlegają zaliczeniu

4. Ocena uzyskiwana z egzaminu powinna być wynikiem sprawdzianu wykonanego w warunkach kontrolowanej samodzielności.
5. Specyficzny charakter posiada ocena końcowa otrzymywana przez studenta wraz z dyplomem ukończenia studiów. Metodę jej ustalania wskazuje *Regulamin studiów w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*, § 32.
6. W związku z dążeniem do precyzyjnego sprawdzenia oczekiwanych efektów kształcenia studentów, w realizowanym na kierunku systemie ocen powinno się unikać binarnej skali ocen (zaliczenia/niezaliczenie), stosować zaś przyjętą wielowartościową skalę ocen.

6.1. Formy sprawdzianu egzaminacyjnego mogą być następujące:

- 6.1.1. Ustne omówienie zagadnień problemowych;
- 6.1.2. Pisemne rozwiązania zagadnień problemowych;
- 6.1.3. Test otwarty;

- 6.1.4. Test zamknięty wielokrotnego wyboru.
- 6.2. Specyficznymi formami sprawdzianu egzaminacyjnego są egzamin licencjacki, magisterski i doktorski. Warunki dopuszczenia do tych egzaminów, ich formy oraz procedury organizacyjne precyzują *Regulamin studiów w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*, § 31 oraz
- 6.3. Formę sprawdzianu egzaminacyjnego określa prowadzący zajęcia.
- 6.4. Sprawdzian zrealizowany w warunkach kontrolowanej samodzielności, pod nadzorem Koordynatora Przedmiotu, jest jedyną podstawą uzyskania oceny pozytywnej z egzaminu. Otrzymanie takiej oceny nie jest możliwe na podstawie oceny zaliczenia z ćwiczeń.
7. Ocena uzyskiwana z zaliczenia może być wynikiem:
 - 7.1. Sprawdzianów zrealizowanych w warunkach kontrolowanej samodzielności;
 - 7.2. Indywidualizowanych prac własnych studentów, wykonywanych w warunkach niekontrolowanej samodzielności;
 - 7.3. Wykonania zadań praktycznych, przewidzianych w programie zajęć;
 - 7.4. Opracowania sprawozdań z przebiegu i wyników wykonania powyższych zadań;
 - 7.5. Aktywnego uczestniczenia w zajęciach przez studenta, przy czym warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest obecność w co najmniej 80% zajęć.

III. Warunki konieczne oraz sposoby zaliczania praktyk zawodowych

8. Warunkami zaliczenia praktyki zawodowej są:
 - 8.1. Uczestniczenie w zajęciach praktycznych, organizowanych przez Uczelnię pod nadzorem wyznaczonej przez kierownika wydziałowej jednostki organizacyjnej osoby (opiekuna)
 - 8.2. Uzyskanie pozytywnej oceny i opinii zakładu pracy w którym odbywała się praktyka.
 - 8.3. Udział studenta w pracach obozu naukowego pod warunkiem, że program obozu odpowiada wymogom określonym w programie danej praktyki. Decyzje w tej sprawie podejmuje kierownik wydziałowej jednostki organizacyjnej.

9. Zaliczenia praktyki dokonuje opiekun praktyki powołany przez kierownika wydziałowej jednostki organizacyjnej.
10. Do zaliczeń praktyk stosuje się skalę ocen obowiązującą w Uczelni a określoną w punkcie 3.2.
11. Zwolnieni z odbywania praktyk w formie prowadzenia zajęć dydaktycznych mogą być uczestnicy studiów doktoranckich zatrudnieni w charakterze nauczyciela akademickiego i prowadzący zajęcia dydaktyczne w uczelni. Warunki oraz sposoby zaliczania praktyk zawodowych w zakresie studiów doktoranckich określa *Regulamin Studiów Doktoranckich w Akademii Jana Długosza w Częstochowie § 15 pkt. 3, 4,5 (Załącznik nr 1 Uchwały nr 114/2011 Senatu AJD w Częstochowie)*.
12. Wymiar zasady i formy odbywania praktyk w obrębie poszczególnych specjalizacji studiów historycznych AJD regulują odrębne, autonomiczne regulaminy.

IV. Postępowanie odwoławcze studenta

13. Student, który otrzymał ocenę niedostateczną z zaliczenia, może przystąpić do ponownego zaliczenia w terminie uzgodnionym z nauczycielem nie później niż do ostatniego dnia sesji egzaminacyjnej. *Regulamin studiów w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, § 18, pkt 2;*
14. Student, który otrzymał z zaliczenia ocenę niedostateczną ma prawo odwołać się w ciągu 3 dni, od daty zaliczenia poprawkowego, do kierownika wydziałowej jednostki organizacyjnej. Na podstawie wniosku studenta o braku obiektywnej oceny jego wiadomości, kierownik wydziałowej jednostki organizacyjnej może zarządzić komisyjne sprawdzenie uzyskanych przez studenta wyników (*tamże, pkt. 3*);
15. Zaliczenie komisyjne powinno odbyć się w terminie do 7 dni od daty złożenia wniosku przez studenta. Przystąpienie do egzaminu po zaliczeniu komisyjnym należy traktować jako egzamin w drugim terminie (*tamże pkt. 4*);
16. Szczegóły postępowania odwoławczego studentów w związku z otrzymywanymi przez nich ocenami zaliczeniowymi oraz egzaminacyjnymi wskazuje *Regulamin studiów w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, § 18, 19, 20.*

V. Dokumentowanie form weryfikacji indywidualnych efektów kształcenia (prac, egzaminów, zaliczeń, prezentacji) i podnoszenia jakości kształcenia

17. Oceny ze wszystkich egzaminów, ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, seminariów i proseminariów wpisywane są do indeksu, karty okresowych osiągnięć studenta, i do protokołu. Powinny być także udostępnione w systemie USOS. Terminy realizacji tych czynności oraz składania dokumentów weryfikacji indywidualnych efektów kształcenia w dziekanacie, precyzuje *Regulamin studiów w Akademii im.*

Jana Długosza w Częstochowie, § 15, pkt. 8-10 oraz Regulamin Studiów Doktoranckich w Akademii Jana Długosza w Częstochowie § 16 pkt. 1, 2 (Załącznik nr 1 Uchwały nr 114/2011 Senatu AJD w Częstochowie).

18. W przypadku wystawienia oceny na podstawie pracy pisemnej, prowadzący zajęcia jest zobowiązany przechowywać prace do końca następnego semestru i udostępniać je do wglądu:

16.1. Upoważnionym do tego organom kontroli i zapewniania jakości.

16.2. Studentowi – autorowi pracy – o ile ten zgłosił wniosek o udostępnienie pracy w ciągu 14 dni od dnia ogłoszenia wyników.

19. Dokumentowanie przebiegu studiów od immatrykulacji do momentu zaliczenia ostatniego semestru studiów, przebiega z wykorzystaniem narzędzi informatycznych dostępnych w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów (USOS).

20. Dokumentacja prowadzonego przez Instytut programu podnoszenia jakości kształcenia powinna zawierać zestaw niezbędnych dokumentów lub informacji dotyczących:

- ogólnej charakterystyki prowadzonych studiów;

- efektów kształcenia (tu m.in. tabele: odniesienia efektów kierunkowych do efektów obszarowych, efektów kierunkowych w odniesieniu do form realizacji modułów kształcenia, efektów kierunkowych w odniesieniu do metod ich weryfikacji);

- programu studiów (to m. in. dane dotyczące systemu ECTS, opis poszczególnych modułów kształcenia – sylabusy, matryca efektów kształcenia, plan studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, zasady odbywania praktyk),

- warunków realizacji programu studiów.

VI. Instytutowy program oceny jakości kształcenia

21. Instytutowy program oceny jakości kształcenia dotyczący kierunku studiów Historia realizuje się poprzez:

21.1. analizę zgodności planu i programu studiów oraz sylabusów;

21.2. analizę programów kształcenia pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, zakładanymi efektami kształcenia i kwalifikacjami związanymi z kierunkiem studiów;

21.3. weryfikację punktów ECTS;

21.4. coroczne ankietowanie studentów, absolwentów, pracodawców;

21.5. analizy zgodności i spójności treści programowych poszczególnych przedmiotów z kierunkowymi i obszarowymi efektami kształcenia,

21.6. hospitacje zajęć.

21.6.1. hospitacji zajęć dokonuje się na kierunku przynajmniej raz w roku;

21.6.2. realizację hospitacji, ich analizę oraz zalecenia pohospitacyjne przeprowadza dyrektor Instytutu Historii i Kierownik Zakładu, do którego należy dany pracownik;

21.6.3 w przypadku oceny poniżej średniej dyrekcja jest zobligowana do wyjaśnienia przyczyn i podjęcia środków zaradczych.

21.7.ankiety i badanie opinii studentów.

21.7.1. Przynajmniej raz na trzy lata przeprowadzana jest ankieta wśród wszystkich studentów historii badająca ich opinię na temat planów i programów nauczania.

21.7.1.1. ankieta winna być przeprowadzona drogą elektroniczną;

21.7.1.2. kwestionariusz ankiety winien opracować Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia;

21.7.1.3. ewaluacja powinna uwzględniać:

- zgodność sylwetki absolwenta historii z programem nauczania zajęć, tak kierunkowym, jak też specjalistycznym;
- zalecenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
- zgodność ze standardami kształcenia na kierunku historia.

21.7.2. Corocznie powinna być realizowana anonimowa ankieta badająca opinię studentów (według wzoru obowiązującego na AJD).

21.7.2.1. ankieta powinna dotyczyć jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych przez każdego pracownika Instytutu Historii;

21.7.2.2.ankietyzacją obejmuje się wszystkie prowadzone na kierunku zajęcia (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, proseminaria, seminaria);

21.7.2.3.ankiety powinny być przeprowadzone w dwóch ostatnich tygodniach zajęć dydaktycznych;

21.7.2.4.studenci wypełniają arkusze ankiety podczas nieobecności prowadzącego dane zajęcia a w obecności przedstawiciela Dyrekcji Instytutu oraz Samorządu Studentów.

21.7.3 analizę ankiet przeprowadza dyrektor Instytutu Historii oraz Kierownik Zakładu, do którego należy dany pracownik; w przypadku oceny poniżej średniej Dyrekcja jest zobligowana do wyjaśnienia przyczyn i podjęcia środków zaradczych,

21.8. ankiety i badanie opinii pracodawców,

21.9. wyniki okresowej oceny pracowników, której dokonuje powołana do tego celu i działająca według własnego regulaminu wydziałowa Komisja Oceniająca. Przedmiotem oceny jest działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna nauczyciela akademickiego.

21.10. W systemie monitorowania oraz ewaluacji programów i planów studiów wykorzystuje się na kierunku Historia następujące źródła informacji:

- analizę wyników kształcenia (coroczną analizę ocen z protokołów poszczególnych przedmiotów nauczania -egzaminów i zaliczeń, odsiew);
- uwagi i spostrzeżenia pohospitacyjne;
- analizę jakości prac dyplomowych oraz ich związku z celami oraz zamierzonymi efektami kształcenia;
- wymagania i przebieg egzaminów dyplomowych.

VII. Monitorowanie karier absolwentów

22. Monitorowanie karier zawodowych absolwentów historii pierwszego i drugiego stopnia należy pojmować jako zadanie procesu ewaluacji odroczonej. Powinno ono odbywać się na drodze:

22.1. Ankietowania przeprowadzanego przez organ szczebla ogólnouczelnianego – Biuro Praktyk i Karier, w okresie po trzech i pięciu latach od dnia ukończenia studiów.

22.1.1. Treści związane z ankietą leżą w kręgu zainteresowania Dyrekcji Instytutu Historii oraz Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia.

22.1.2. Biuro Praktyk i Karier powinno współpracować z bazami informacji o rynku pracy, z lokalnymi przedsiębiorcami i instytucjami doradztwa zawodowego, biurami pracy.

22.1.3. Treść ankiety powinna wskazywać: sposób znalezienia pracy, oceny przydatności studiów w pracy, zadowolenie z pracy i zarobków, itp.

22.1.4. Cele badania powinny dotyczyć :

- dostosowania kierunku programów kształcenia na kierunku historia AJD do potrzeb rynku pracy;

- tworzenia na kierunku nowych, bądź doskonalenie istniejących programów kształcenia;
- podniesienia konkurencyjności oferty kształcenia studentów historii AJD w stosunku do innych uczelni posiadających podobny kierunek kształcenia

22.1.5. Losy absolwentów winny być monitorowane poprzez śledzenie ich kariery od jej znalezienia, poprzez wykonywanie danej pracy.

22.1.6 Co trzy lata należy dokonywać doskonalenia programów kształcenia, bądź ich zmiany z uwzględnieniem analizy związku zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku. Rezultatem takiej analizy może być powoływanie nowych specjalizacji na kierunku Historia, adekwatnych do potrzeb rynku pracy